

WOJEWODA LUBUSKI

PS-V.431.5.2012.MRod

Gorzów Wlkp., dn. 31 lipca 2012 r.

**Pan
Zbigniew Woch
Wójt
Gminy Skąpe**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7 ze zmianami), w związku z art. 3 ust. 2 i art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23.01.2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2009 r. Nr 31, poz. 206 ze zmianami), Lubuski Urząd Wojewódzki w Gorzowie Wlkp. przeprowadził kontrolę problemową w Urzędzie Gminy Skąpe (66-213 Skąpe) w zakresie terminowości wydawania decyzji w sprawie przyznania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz działań prowadzonych wobec dłużników alimentacyjnych.

Kontrolę przeprowadził zespół kontrolny w składzie: Małgorzata Rodak - starszy inspektor w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. - przewodniczący zespołu kontrolnego oraz Julita Zielińska - inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. w dniu 15.06.2012 r., na podstawie upoważnień do przeprowadzenia kontroli nr 23-1/2012 i nr 232-2/2012 z dnia 11 czerwca 2012 r.

Jednostka kontrolowana realizuje zadania zlecone na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7 ze zmianami); Zarządzenia Nr 6/2009 Wójta Gminy Skąpe z dnia 2 marca 2009 r. w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy Skąpe.

Wójttem Urzędu Gminy Skąpe jest Pan Zbigniew Woch od 10 listopada 2002 r. W Urzędzie Gminy Skąpe realizacją zadań zleconych wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów zajmuje się Pan Ireneusz Noji – Specjalista ds. funduszu alimentacyjnego, informatyk.

Projekt wystąpienia pokontrolnego otrzymał Pan w dniu 13 lipca 2012 r., do którego nie zostały wniesione zastrzeżenia. W związku z powyższym stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185 poz.1092), przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Skontrolowaną działalność oceniono:

W zakresie terminowości wydawania decyzji przyznających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego- pozytywnie.

- **Miernik ilościowy:** Liczba decyzji wydanych w terminie, o którym mowa w art. 20 ust. 4 i 5 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów lub art. 35 KPA w stosunku do liczby decyzji skontrolowanych.

Skontrolowano 25 spośród 50 postępowań w sprawie wydania decyzji przyznającej świadczenia z funduszu alimentacyjnego – *100 % skontrolowanych decyzji wydana była z zachowaniem terminu.*

W zakresie działań prowadzonych wobec dłużników alimentacyjnych – negatywnie.

Z danych pochodzących ze sprawozdania z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów wynika, że na dzień 31.12.2011 r. na terenie gminy Skąpe przebywało 49 dłużników alimentacyjnych, wobec których organ właściwy, jakim jest Wójt Gminy Skąpe zobowiązany był podejmować działania zmierzające do zwiększenia efektywności egzekucji alimentów.

Działania te polegać powinny w szczególności na:

- ustaleniu sytuacji dochodowej, majątkowej, zawodowej, zdrowotnej dłużnika oraz przyczyn niewywiązywania się z obowiązku alimentacyjnego – przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego i odebranie oświadczenia majątkowego;
- aktywizacji zawodowej dłużnika poprzez zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się jako bezrobotny albo jako poszukujący pracy, informowaniu

powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego;

- uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych;
- kierowaniu do starosty wniosku o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego;
- wnioskowaniu o ściganie za przestępstwo uporczywego uchylania się od płacenia alimentów;
- współpracy gminy właściwej wierzyciela i gminy właściwej dłużnika (wzajemne informowanie się o działaniach podejmowanych wobec dłużników i efektach tych działań);
- współpraca z komornikami sądowymi.

Oceny dokonano w oparciu o następujące mierniki:

- **Miernik ilościowy** : Liczba wezwanych dłużników w stosunku do liczby otrzymanych wniosków, o których mowa w art. 3 ust 5 ww. ustawy- *nie wezwano żadnego dłużnika alimentacyjnego.*
- **Miernik jakościowy**: Jakie działania były podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych, wobec których nie skierowano wezwania w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego (Stosunek podjętych działań do liczby dłużników) - *nie podejmowano w tym zakresie żadnych działań.*
- **Miernik ilościowy**: Liczba terminowo wszczętych postępowań wobec dłużników alimentacyjnych w stosunku do liczby dłużników alimentacyjnych. (Średni czas liczony w dniach od momentu otrzymania wniosku, o którym mowa w art. 3 ust. 5 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów do momentu wezwania dłużnika alimentacyjnego w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego i odebrania oświadczenia majątkowego lub podjęcia innego działania np. wniosku o ustalenie miejsca zamieszkania) - *nie wszczynano żadnych postępowań.*
- **Miernik jakościowy**: W jaki sposób organ wywiązywał się z zadania nałożonego w art. 5 ust 1 ww. ustawy - *organ nie realizował zadania wynikającego z art. 5 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.*
- **Miernik ilościowy**: Liczba podjętych działań związanych z aktywizacją zawodową dłużników alimentacyjnych, o których mowa w art. 5 ust 2 ww. ustawy w stosunku do liczby dłużników, którzy nie mogą wywiązać się ze swoich zobowiązań z powodu braku zatrudnienia – *nie podejmowano w tym zakresie żadnych działań.*

- **Miernik jakościowy:** W jaki sposób monitorowano aktywizację zawodową dłużników alimentacyjnych – *nie monitorowano aktywizacji zawodowej dłużników alimentacyjnych.*
- **Miernik ilościowy:** Liczba wydanych decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (pod warunkiem, iż przez okres 6 miesięcy nie wywiązywał się w każdym miesiącu ze zobowiązań alimentacyjnych w kwocie nie niższej niż 50% kwoty bieżąco ustalonych alimentów) w stosunku do liczby dłużników, którzy nie wywiązali się z jednego z wymienionych warunków określonych w art. 5 ust. 3 ww. ustawy - *nie wydano żadnej decyzji w powyższym zakresie.*
- **Miernik jakościowy:** Prawidłowość przeprowadzonego postępowania w sprawie uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (zgodnie z przepisami ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i przepisami kodeksu postępowania administracyjnego) - *nie przeprowadzono żadnego postępowania w sprawie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych.*
- **Miernik ilościowy:** Liczba decyzji ostatecznych o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, w stosunku do liczby skierowanych wniosków do starosty o zatrzymanie prawa jazdy (brani pod uwagę są jedynie dłużnicy posiadający prawo jazdy) - *nie skierowano żadnego wniosku do starosty.*
- **Miernik ilościowy:** Liczba decyzji ostatecznych o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych w stosunku do liczby skierowanych wniosków o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.) - *nie skierowano żadnych wniosków do prokuratury.*
- **Miernik jakościowy:** W jaki sposób organ wywiązywał się z zadania nałożonego w art. 6 ww. ustawy - *organ właściwy dłużnika nie wywiązał z nałożonego zadania wynikającego z powyższego artykułu.*

Jednostka kontrolowana nie realizowała ustawowego obowiązku prowadzenia działań wobec dłużników alimentacyjnych przewidzianych ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i wobec powyższego, w tym zakresie działalność jednostki oceniono negatywnie.

Za kryteria oceny posłużyły:

- legalność – W toku kontroli stwierdzono, iż decyzje przyznające świadczenia z funduszu alimentacyjnego wydawane są z zachowaniem terminu, o którym mowa w art. 20 ust. 4 i 5 ww. ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i art. 35 KPA, jednakże stwierdzono naruszenie przepisów prawa w zakresie: art. 4 ust. 1, art. 5 ust 2-3, art. 3a, art. 3b, art. 6 ww. ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
- rzetelność - Nie można dokonać oceny rzetelności realizacji działań prowadzonych wobec dłużników alimentacyjnych, gdyż zadanie to nie jest realizowane przez jednostkę kontrolowaną.

W toku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Jednostka kontrolowana nie realizowała zadań zleconych z zakresu administracji rządowej nałożonych ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w zakresie podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych.

Nie wzywano dłużników w celu przeprowadzenia wywiadów alimentacyjnych, a tym samym nie odbierano oświadczeń majątkowych. Zaniechanie przez jednostkę powyższego działania skutkowało niemożnością wykorzystania pozostałych instrumentów, jakie nakłada ustawa, a mianowicie:

- aktywizacja zawodowa dłużnika w przypadku, gdy egzekucja alimentów jest nieskuteczna z powodu braku zatrudnienia – jednostka kontrolowana nie posiadała wiedzy o sytuacji zawodowej dłużnika ze względu na nieprzeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego;
- uznanie dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, co wiąże się również ze skierowaniem wniosku o ściganie za przestępstwo oraz skierowaniem wniosku do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego.

Brak przeprowadzonego wywiadu alimentacyjnego uniemożliwił również przekazanie komornikom sądowym informacji mogących mieć wpływ na skuteczność egzekucji.

W zakresie nie podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych przyjęto ustne wyjaśnienia od Pana Ireneusza Noji, specjalisty ds. funduszu alimentacyjnego o treści: „działania nie są prowadzone ze względu na inne obowiązki, przede wszystkim wykonywanie pracy informatyka w urzędzie gminy i OPS oraz wydawanie decyzji przyznających świadczenia z funduszu alimentacyjnego (...)”.

Nie wywiązywanie się z ustawowego obowiązku prowadzenia działań wobec dłużników alimentacyjnych niewątpliwie wpływało na skuteczność ściągalności wypłaconych osobom uprawnionym środków budżetowych.

Z uwagi na fakt, iż organ właściwy dłużnika (tj. Wójt Gminy Skąpe) nie upoważnił - zgodnie z art. 8b ww. ustawy „w formie pisemnej swojego zastępcę, pracownika urzędu, albo kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych do prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji” – to był zobligowany do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych. Zatem, osobą odpowiedzialną za powstanie opisanych nieprawidłowości jest Wójt Gminy Skąpe – Pan Zbigniew Woch.

Z uwagi na stwierdzone nieprawidłowości zalecam:

- Niezwłoczne podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych, w oparciu o przepisy rozdziału 2 ustawy o pomocy osobom uprawnianym do alimentów.
- Po otrzymaniu wniosku, o którym mowa w art. 3 ust. 5 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów niezwłocznie wszczynać postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych.
- Uregulowanie kwestii prawnej w odniesieniu do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Istotnie pracownik merytoryczny posiada w zakresie czynności prowadzenie postępowania z zakresu funduszu alimentacyjnego oraz wydawania w tych sprawach decyzji, jednakże nie posiada stosownego upoważnienia zgodnie art. 12 ust. 2 ww. ustawy o treści: „Organ właściwy wierzyciela może upoważnić, w formie pisemnej, swojego zastępcę, pracownika urzędu albo kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy do prowadzenia postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.”
- Rozważyć możliwość upoważnienia w formie pisemnej swojego zastępcę, pracownika urzędu albo kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej

gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji - zgodnie z art. 8b ww. ustawy.

Na podstawie art. 46 ust 3 pkt 3 i 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. 2011 Nr 185 poz. 1092) oczekuję w terminie 30 dni liczonym od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia tych działań. Od niniejszego wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO
Jan Świrepo
Wicewojewoda lubuski